

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

TRIDESET ČETVRTI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM
AKTIVNOSTIMA U OKVIRU PROCESA STABILIZACIJE I
PRIDRUŽIVANJA EU, za period oktobar - decembar 2013.

Podgorica, februar 2014.

SADRŽAJ

UVOD	3
1. POLITIČKI DIJALOG	4
2. IMPLEMENTACIJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU	8
3. INSTRUMENT PRETPRISTUPNE PODRŠKE – IPA	10
3.1. I komponenta Ipe - Podrška tranziciji i jačanju institucija	11
3.2. II komponenta Ipa - Regionalna i prekogranična saradnja	11
3.3. III komponenta Ipe – Regionalni razvoj i IV komponenta Ipe – Razvoj ljudskih resursa	16
3.4. V komponenta Ipe – Ruralni razvoj	16
3.5. Aktivnosti na uvođenju decentralizovanog upravljanja	17
3.6. Višekorisnički programi IPA	17
3.7. Zapadnobalkanski investicijski okvir	17
3.8. Programi EU	18
4. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA	18
5. OBUKE SLUŽBENIKA MVPEI	22
6. PROJEKTI PODRŠKE	23
6.1. Jačanje kapaciteta MVPEI – Program za razvoj kapaciteta Programa za razvoj Ujedinjenih nacija (CDP)	23
6.2. Instrument za tehničku podršku i razmjenu informacija – TAIEX	24
7. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA	29

UVOD

Trideset četvrti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji obuhvata najvažnije događaje koji su obilježili period od 1. X do 31. XII 2013.

Izvještaj sadrži presjek ključnih aktivnosti u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja, s akcentom na: politički dijalog, sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, instrument za pretpristupnu podršku – Ipa, komunikacionu strategiju, obuke državnih službenika i namještenika, projekte podrške (CDP i TAIEX) i usklađivanje zakonodavstva. U uvodnom dijelu, Izvještaj daje osvrt na ključne aktivnosti iz pregovaračkog procesa Crne Gore s Evropskom unijom.

U pogledu aktivnosti iz pregovaračkog procesa Crne Gore i Evropske unije, četvrti kvartal 2013. je protekao u znaku otvaranja pet pregovaračkih poglavlja na **trećem sastanku Međuvladine konferencije o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, 18. XII u Briselu.**

Crna Gora je otpočela pregovore u poglavljima **5 – Javne nabavke; 6 – Privredno pravo i 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, ključnim za unapređenje ekonomskog ambijenta, ali i u temeljnim poglavljima za oblast vladavine prava **23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.**

Na sjednici Vlade od 26. XII usvojen je **Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2014 – 2018. godine.** Riječ je o strategijskom dokumentu koji treba da omogući sveobuhvatan pristup potrebnim ekonomskim, institucionalnim i političkim reformama, ali i jačanju institucionalnog okvira i razvoju administrativnih kapaciteta koji očekuju Crnu Goru u narednom, petogodišnjem, periodu. Dokument sadrži prikaz trenutnog stanja svih strategija, programa i akcionih planova, zakonskih i podzakonskih akata koja su trenutno na snazi a tiču se pravne tekovine EU, ali i pregled svih budućih aktivnosti, planova, obaveza, s jasno definisanim rokovima i odgovornim institucijama do 2018.

Otvaranjem pregovora u 23. i 24. poglavlju Crnoj Gori je odatu priznanje na kvalitetnoj izradi i uspješnom početku implementacije mjera iz akcionih planova za ova dva pregovaračka poglavlja, što je i bilo mjerilo za njihovo otvaranje.

Pored navedenih, tokom izvještajnog perioda, Odbor za evropske integracije Skupštine Crne Gore dao je mišljenje, a Vlada Crne Gore usvojila pregovaračke pozicije za poglavlja: 7 – Politika konkurencije i 10 – Informatičko društvo i mediji.

U ovom izvještajnom periodu održana su i dva sastanka Kolegijuma za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji kojima je predsjedavao predsjednik Vlade **Milo Đukanović** (7. X i 26. XII).

Na posljednjoj sjednici, članovi Kolegijuma su konstatovali da je otvaranjem u pet i privremenim zatvaranjem pregovora u dva poglavlja uspješno okončana druga godina pregovora.

1. POLITIČKI DIJALOG

Nastavljen je politički dijalog između Crne Gore i Evropske unije.

- **Četvrti strateški seminar o budućnosti evropskih i evroatlantskih integracija Crne Gore i regiona**, u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, održan je od 4. do 6. X u Budvi. Na skupu, koji je organizovan u cilju razmjene mišljenja o aktuelnim regionalnim i globalnim temama, s naglaskom na poziciju Crne Gore u evroatlantskim integracijama, učestvovali su brojni zvaničnici iz zemalja članica Evropske unije i NATO, predstavnici diplomatskog kora, međunarodnih organizacija i nevladinih organizacija iz Crne Gore, Evrope i Sjedinjenih Američkih Država, među kojima i: potpredsjednica Vlade i ministar vanjskih i evropskih poslova Hrvatske **Vesna Pusić**, ministar vanjskih poslova Mađarske **Janoš Martonji**, državni sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova Rumunije **Bogdan Auresku**, bivši ministar vanjskih poslova Italije **Franko Fratini** i drugi. U ime Crne Gore, seminaru su prisustvovali predsjednik Skupštine **Ranko Krivokapić**, predsjednik Vlade **Milo Đukanović**, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić**, potpredsjednik Vlade i ministar pravde **Duško Marković**, ministar odbrane **Milica Pejanović-Đurišić** i drugi zvaničnici.
- Ministar unutrašnjih poslova **Raško Konjević** se 8. X sastao s šefom Odjeljenja za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za proširenje **Dirkom Langeom**.
- Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore **dr Igor Lukšić** je 9. X boravio u zvaničnoj posjeti Republici Sloveniji.

Tom prilikom, ministar **I. Lukšić** je imao susrete s predsjednicom Vlade **Alenkom Bratušek**, predsjednikom Parlamenta **Jankom Veberom**, kao i ministrom vanjskih poslova Slovenije **Karelom Erjavcom**.

Tokom posjete, šefovi diplomatija dvije zemlje potpisali su *Program međunarodne razvojne saradnji između Republike Slovenije i Crne Gore za period 2013-2015. godine.*

- Ministar održivog razvoja i turizma **Branimir Gvozdenović** je, 15. i 16. X, boravio u zvaničnoj posjeti Briselu. Tom prilikom, ministar **B. Gvozdenović** se sastao s komesarom za životnu sredinu **Janezom Potočnikom**, generalnim direktorom u Savjetu EU za životnu sredinu **Jaroslavom Pjetrasom**, generalnim direktorom za klimatsku akciju **Josom Delbekeom**, predstavnicima Generalnog direktorata za proširenje **Aleksandrom Kas Granhe** i **Dirkom Langeom**, flamanskom ministarkom za životnu sredinu **Joke Schauvliege**, kao i poslanicom Evropskog parlamenta **Marijom Kornelisen**.
- Predsjednik Vlade **Milo Đukanović** primio je 16. X šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori **ambasadora Mitju Drobniča** koji mu je uručio *Izvyještaj o napretku Crne Gore za 2013. godinu.*
- Ministar unutrašnjih poslova **Raško Konjević** se tokom radne posjete Briselu i Hagu, 21 - 22. X, sastao s članovima Radne grupe za proširenje Savjeta EU (COELA) i predstavnicima država regiona kojima je predstavio dosadašnje rezultate u poglavljima 23 i 24. Ovom prilikom, ministar **R. Konjević** je ostvario susrete s evropskom komesarkom za unutrašnje poslove **Sesilijom Malstrom**, generalnim direktorom za pravdu i unutrašnje poslove **Fernandez-Pitom** i **Gonzales Rafaelom**, direktorom u Generalnom direktoratu za proširenje **Aleksandrom Kas Granhe**, ministrom bezbjednosti i pravde Kraljevine Holandije **Ivom Opstalrenom**, zamjenikom direktora EUROPOL-a **Oldrihom Martinuom**, generalnim direktorom Generalnog direktorata za unutrašnje poslove **Stefanom Manservizijem**, kao i potpredsjednicom Vlade i ministarkom unutrašnjih poslova Kraljevine Belgije **Žoel Milke**.
- Tokom posjete Crnoj Gori, 21. i 22. X, generalni direktor Direktorata za proširenje **Krišan Danijelson** sastao se s predsjednikom Vlade **Milom Đukanovićem**, potpredsjednikom Vlade i ministrom vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igorom Lukšićem**, potpredsjednikom Vlade i ministrom pravde **Duškom Markovićem** i potpredsjednikom Vlade i ministrom za informaciono društvo i telekomunikacije **Vujicom Lazovićem**.

Tokom boravka u Crnoj Gori, **K. Danijelson** se sastao s ministrom finansija **Radojem Žugićem**, ministrom ekonomije **Vladimirom Kavarićem** i državnim sekretarom za evropske integracije i glavnim pregovaračem ambasadorom **Aleksndrom Andrijom Pejovićem**.

- Tokom posjete Londonu, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova **dr Igor Lukšić** se 30. X sastao s državnim sekretarom za vanjske poslove Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske **Vilijamom Hejgom** i lordom **Timom Bosvelom**, predsjednikom Odbora za Evropsku uniju u Gornjem domu Parlamenta.
- Ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja **prof. dr Petar Ivanović** se, tokom radne posjete Briselu, od 4. do 8. XI, sastao s komesarom za zdravlje i zaštitu potrošača **Tonijem Borgom**, komesarom za pomorstvo i ribarstvo **Marijom Damanaki**, kao i s direktorom Generalnog direktorata za poljoprivredu i ruralni razvoj **Jerži Plevom**, direktorom Generalnog direktorata za pomorska pitanja i ribarstvo **Lori Evansom** i generalnim direktorom za poljoprivredu, ribarstvo, socijalna pitanja i zdravlje u Savjetu EU **Anhelom Boksaruom Karerom**, generalnim direktorom vanjskih poslova, proširenja i civilne zaštite u Savjetu EU **Leonardom Skjavom**, zamjenikom direktora Generalnog direktorata za zdravstvenu i zaštitu potrošača **Ladislavom Mikom**, kao i šefom jedinice zaduženim za Crnu Goru **Lorenzom Terzijem** i predsjednikom Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj u EP **Paolom De Kastrom**. Tokom radne posjete Briselu, ministar **P. Ivanović** se sastao i s direktorom Direkcije B1 u Generalnom direktoratu za proširenje **Aleksandrom Kas Granhe**, savjetnikom u Direktoratu B1 **Martom Fidalgo**, šefom Jedinice za Crnu Goru i Island **Dirkom Langeom**, predsjednikom Odbora za poljoprivredu, ruralni razvoj i okolinu **Dilijanom Slavove** iz Evropskog ekonomskog i socijalnog savjeta, savjetnikom u DG AGRI **Silvom Rodrigezom**, šefom jedinice za proširenje, EEA i EFTA **Suzanom Marazuela-Azpirozom** i šefom jedinice za IPARD **Džerardom Kajlijem**. Posebno značajni bili su sastanci s šefom Delegacije za Jugoistočnu Evropu u Evropskom parlamentu **Eduardom Kukanom** i poslanicom **Anom Ibrisagić**, kao i s predsjednikom Udruženja farmera iz Flandrije **P. Vantemsom** i direktorom kompanije *Greenworx* **Seržom Amajeom**.
- Predsjednik Vlade **Milo Đukanović**, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** i potpredsjednik Vlade i ministar pravde **Duško Marković** razgovarali su s članom Evropskog

parlamenta i stalnim izvjestiocem Evropskog parlamenta za Crnu Goru **Čarlsom Tanokom**.

Tokom posjete Crnoj Gori od 13. do 14. XI **Č. Tanok** je razgovarao i s ministrom odbrane **Milicom Pejanović – Đurišić**.

- Tokom dvodnevne posjete Berlinu potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Crne Gore **dr Igor Lukšić** je 17. XI imao kraći susret s predsjednikom Njemačke **Joahimom Gaukom**, uoči početka ceremonije tradicionalnog obilježavanja "*Dana narodne žalosti*" u Bundestagu.
- Državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač **ambasador Aleksandar Andrija Pejović** je, u Briselu 21. XI, organizovao sastanak s predstavnicima ministarstava vanjskih poslova država članica Evropske unije zaduženim za proširenje, kao i članicama Radne grupe za proširenje u Savjetu Evropske unije (COELA) koju čine diplomate država članica EU u stalnim predstavništvima u Briselu. Na sastanku su razmatrane tekuće i planirane aktivnosti u pregovaračkom procesu Crne Gore i Evropske unije, s posebnim akcentom na ostvarene rezultate u okviru pripremnih aktivnosti za otvaranje 23. i 24. poglavlja.
- Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** je 3. XII učestvovao na Samitu evropske politike „*Zapadni Balkan: Brzi kolosjek, spori kolosjek*“, koji je u organizaciji Friends of Europe održan u Briselu. Samit je otvorio evropski komesar za proširenje **Štefan File**, a učestvovali su i šefovi diplomatija Makedonije, Albanije, generalni sekretar Savjeta za regionalnu saradnju i poslanici Evropskog parlamenta. U fokusu panela na kojem je govorio potpredsjednik **I. Lukšić** bile su aktivnosti koje zemlje Zapadnog Balkana preduzimaju u kontekstu prevazilaženja uticaja ekonomske krize na nacionalne ekonomije, te ostvarivanja ekonomskog rasta. Tokom zvanične posjete Republici Slovačkoj 9. XII, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** sastao se s predsjednikom te države **Ivanom Gašparovičem** i potpredsjednikom Vlade i ministrom vanjskih poslova **Miroslavom Lajčakom**.
- Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** predvodio je državnu delegaciju na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 18. XII u Briselu. U sastavu delegacije bili su i potpredsjednik Vlade i ministar pravde **Duško Marković**, ministar unutrašnjih poslova **Raško Konjević** i državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador **Aleksandar Andrija Pejović**. Na Međuvladinoj

konferenciji, kojom je predsjedavao ministar vanjskih poslova Litvanije **Linus Linkevičius**, otvoreni su pregovori u pet pregovaračkih poglavlja.

2.IMPLEMENTACIJA SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju nastavljeno je planiranom dinamikom.

- U izvještajnom periodu, u **Briselu je 4. XI održan treći sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora između Crne Gore i Komiteta regiona (ZKO).**

Na sastanku je razmatran: godišnji paket proširenja za 2013 i izvještaj s prethodnog sastanka ZKO-a. Takođe, bilo je riječi o jačanju apsorpcijskih kapaciteta za pretpristupne fondove Evropske unije i unapređenju administrativnih kapaciteta na lokalnom nivou u Crnoj Gori, kao i prenosu ovlašćenja na subnacionalni nivo i fiskalnoj decentralizaciji.

- U **Briselu je 6. XI održan šesti sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo**, na kojem je predstavljen napredak Crne Gore u oblastima: poljoprivrede i ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane, veterinarske, fitosanitarne politike i ribarstva.

U svim oblastima, posebna pažnja je posvećena usklađivanju nacionalnog zakonodavstva i institucionalnog okvira sa pravnom tekovinom Evropske unije. Imajući u vidu da oblasti poljoprivrede, ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane i ribarstva čine više od trećine cjelokupne pravne tekovine, zahtjeva od resornog Ministarstva, ali i cjelokupne Vlade i društva značajan reformski, administrativni i finansijski napor. Što se prije otpočne sa neophodnim reformama u tom pravcu, lakše će se završiti pregovori u ovim oblastima.

- U **Podgorici je 19. XI održan Pododbor o ekonomskim i finansijskim pitanjima i statistici**, na kojem su predstavnici crnogorskih institucija Evropskoj komisiji predstavili napredak ostvaren u periodu od novembra 2012. do novembra 2013. u oblastima: makroekonomske stabilnosti, javnih finansija, finansijskog sektora, poslovnog okruženja, statistike, unutrašnje finansijske kontrole i spoljne revizije.

Predstavnici Evropske komisije su preporučili da Vlada Crne Gore nastavi s aktivnostima koje preduzima na planu fiskalne konsolidacije, strukturne reforme, reforme javne uprave, unapređenja poslovnog ambijenta i smanjenja

loših kredita. Posebno je pozdravljena namjera Ministarstva finansija da uvede fiskalna pravila i smanji budžetski deficit, a pozdravljeno je i najavljeno ujednačavanje sistema zarada u javnom sektoru, koje bi se odnosilo i na lokalni nivo. U pogledu tržišta rada, Evropska komisija je preporučila razmatranje daljih reformi u vezi fleksibilnosti ugovora, naknada za nezaposlene i sl.

- **Istog dana, u Briselu je održan treći sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora između Crne Gore i Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta EU (ZKO).**

Na sastanku je razgovarano o ostvarenom napretku u poglavljima 19. Socijalna politika i zapošljavanje, 23. Pravosuđe i temeljna prava i 24. Pravda, sloboda i bezbjednost, s fokusom na jačanje institucionalnog okvira, izgradnju administrativnih kapaciteta i usklađivanje crnogorskog zakonodavstva s pravnom tekovinom u ovim oblastima. Takođe, razmatrane su ocjene iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2013. godinu.

- **U Podgorici je 5. XII održan treći sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Crne Gore i Evropske unije.**

U ime Crne Gore, sastanak je otvorio državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador **Aleksandar Andrija Pejović**, a u ime Evropske unije, direktor za Crnu Goru, Makedoniju, Tursku i Island u Generalnoj direkciji za proširenje EK **Aleandra Kas Granhe**. Na sastanku je razmatrano ispunjavanje političkih i ekonomskih kriterijuma pristupanja, kao i sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

- **Sedmi sastanak Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP) održan je 11. i 12. XII 2013. u Strazburu.**

Pored delegacije Skupštine Crne Gore koju je, u svojstvu kopredsjedavajućeg POSP-om, predvodio predsjednik **Ranko Krivokapić**, sastanku je prisustvovao i potpredsjednik Vlade i ministar pravde **Duško Marković**.

Ovom prilikom, poslanici Skupštine Crne Gore i Evropskog parlamenta su razgovarali o: praćenju preporuka usvojenih na šestom sastanku POSP-a u Podgorici, sprovođenju zakonodavstva u borbi protiv organizovanog kriminala i sudskoj praksi u ovoj oblasti, instrumentima za borbu protiv korupcije, uključujući politike i praksu u vezi javnih nabavki, zaštiti novinara istraživača i „zviždača“ i zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

- Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić**, evropski komesar za proširenje **Štefan File** i ministar vanjskih poslova Litvanije **Linas Linkevičius** potpisali su, 18. XII u Briselu, Protokol o izmjenama i dopunama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Potreba za izmjenama i dopunama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, proistekla je iz Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Evropskoj uniji, na osnovu kojeg je Hrvatska bila u obavezi da istupi iz CEFTA-e 2006, kao i da svoje dalje trgovinske odnose sa Crnom Gorom ostvaruje u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Na taj način, Crna Gora je postala prva država u regionu koja je potpisala Protokol, čime je omogućeno da se tradicionalna trgovina između Hrvatske i Crne Gore nastavi na liberalnoj osnovi.

3. INSTRUMENT PRETPRISTUPNE PODRŠKE – IPA

U okviru koordinacije korištenja pretpristupne podrške, u toku su aktivnosti na izradi Strategijskog dokumenta Crne Gore za Ipu II 2014-2020 (SDCG) i pripreme za početak programiranja sredstava Ipe II. Komentari na drugi nacrt SDCG i popunjene programske matrice za sektore definisane ovim dokumentom dostavljeni su Evropskoj komisiji krajem novembra 2013. S tim u vezi, u Crnoj Gori je 17. XII boravila misija Generalne direkcije za proširenje Evropske komisije s ciljem nastavka konsultativnog procesa u okviru izrade SDCG i pripreme za programiranje Ipe II za 2014.

Tokom boravka misije, održan je niz sektorskih konsultativnih sastanaka s predstavnicima Kancelarije nacionalnog koordinatora za Ipu, Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori (DEU), resornih ministarstava i ostalih institucija koje su uključene u sektorske radne grupe za programiranje podrške kroz Ipu II. Intenziviranje aktivnosti po pitanju pripreme opisa projekata za 2014. očekuje se tokom prvog kvartala 2014.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 12. XII usvojila *Informaciju o programima podrške Evropske unije Crnoj Gori u 2013*, koja je nakon usvajanja dostavljena na uvid Odboru za evropske integracije Skupštine Crne Gore.

3.1.I komponenta Ipe - Podrška tranziciji i jačanju institucija

Projekti iz oblasti prve komponente Ipe za programe Ipe 2007-2011 se sprovode u skladu s planiranom dinamikom. Adendum Finansijskog sporazuma o nacionalnom programu u okviru I komponente Ipe za 2011, bez finansijskih implikacija, je nakon razmatranja na Vladi potpisan 24. XII 2013.

3.2. II komponenta Ipa - Regionalna i prekogranična saradnja

Tokom četvrtog kvartala 2013, u **Crnoj Gori su sprovedena 94 prekogranična projekta, od kojih: 31 bilateralni** (Albanija - Crna Gora; Bosna i Hercegovina - Crna Gora; Hrvatska - Crna Gora i Srbija - Crna Gora), **26 transnacionalnih** (Program Jugoistočna Evropa i Mediteran) i **37 projekata u okviru IPA Jadranskog prekograničnog programa.**

Alokacija EU sredstava i kofinansiranja:

Programi prekogranične saradnje	Ukupan broj projekata po programima	Ukupna vrijednost projekata u Crnoj Gori (u €)
Albanija - Crna Gora	10 projekata (6 iz I poziva, 4 iz II poziva)	1,313,231.61 (EU grant 1.112.475,08)
Bosna i Hercegovina - Crna Gora	7 projekata (II poziv)	1.078.942,52 (EU grant 903.467,13)
Hrvatska - Crna Gora	7 projekata (II poziv)	1.529.973,44 (EU grant 1.209.199,05)
Srbija - Crna Gora	7 projekata (II poziv)	1.493.447,65 (EU grant 1.269.430,50)
Jugoistočna Evropa	18 projekata (II, III, IV i ograničeni poziv)	2.034.212,28 (EU grant 1.870.203,68)
Mediteranski program	8 projekta (ciljani i kapitalizacioni pozivi)	727.419,45 (EU grant 617.658,63)
IPA Jadranski prekogranični program	17 projekata, I poziv 20 projekata, II poziv	4.705.704,67 (EU grant 3.980.723,97) 4.894.575,75 (EU grant 4.160.389,39)
Ukupno	94 projekta	17.777.507,37 (EU grant 15.123.547,43)

Bilateralni programi

– U okviru prekograničnog programa **Albanija – Crna Gora** završena je evaluacija projekata iz trećeg poziva za projekte, koji obuhvata sredstva Ipe 2011 u iznosu od 1.080.000 € za Crnu Goru i 1.530.000 € za Albaniju. Svi odabrani projekti su ugovoreni.

Takođe, u izvještajnom periodu je pripreman strateški projekat rekonstrukcije graničnih prelaza Božaj – Hani i Hotit i Grabon – Zatrijebačka Cijevna, koji će biti finansiran u okviru sredstava Ipe 2012 i 2013. Priprema nacrtu projekta i potrebne projektne dokumentacije je u završnoj fazi.

Sastanak Radne grupe za izradu novog Operativnog programa za period 2014 – 2020 je održan 25. X u Tirani, a u Bijelom Polju je, 30. X, organizovana javna konsultacija predstavnika javnih institucija, civilnog sektora i predstavnika Operativne strukture, Zajedničkog tehničkog sekretarijata i Regionalnog projekta za jačanje institucija u prekograničnoj saradnji (CBIB+) u cilju predstavljanja budućih programskih prioriteta.

– Za prekogranični program **Bosna i Hercegovina – Crna Gora** u Trebinju su 18. X i 18. XI održani sastanci članova Radne grupe za programiranje budućeg programa 2014 - 2020. U cilju upoznavanja predstavnika javnih institucija i civilnog sektora sa budućim programskim prioritetima, održana je tematska radionica 18. XI u Nikšiću na kojoj su prisustvovali predstavnici Operativne strukture, Zajedničkog tehničkog sekretarijata i Regionalnog projekta za jačanje institucija u prekograničnoj saradnji (CBIB+).

Održana su četiri sastanka Zajedničkog odbora za ocjenjivanje projekata tokom kojih su otvorene pristigle aplikacije, izvršena administrativna provjera i ocjena sažetaka projekata.

Izvještajni period su obilježile i redovne nadgledne posjete predstavnika ZTS i MVPEI projektima koji se finansiraju u Crnoj Gori u okviru drugog poziva za projekte. Zajednički tehnički sekretarijat programa Bosna i Hercegovina - Crna Gora je pripremio Radni plan i Komunikacioni akcioni plan za 2014. i dostavio Operativnim strukturama na verifikaciju i odobrenje.

- U okviru prekograničnog programa **Hrvatska – Crna Gora**, 13. XII je zatvoren poslednji, treći poziv za projekte, objavljen u okviru sredstava Ipe 2012 i 2013 i preostalih sredstava iz Ipe 2011. U roku od 90 dana dostavljeno je ukupno 48 projektnih predloga u oblastima zaštite životne sredine i prirodnog i

kulturnog naslijeđa, ekonomskog razvoja i promocije turizma i socijalne kohezije.

Za svih sedam projekata, finansiranih u okviru drugog poziva za projekte, organizovane su redovne nadgledne posjete, koje su imale za cilj praćenje napretka u sprovođenju projektnih aktivnosti i pomoć korisnicima projekata u tumačenju pravila EU i programa prekogranične saradnje.

– U okviru prekograničnog programa **Kosovo - Crna Gora**, održana su dva sastanka Radne grupe za programiranje budućeg programa 2014 – 2020, 18. X u Peći i 15. XI u Podgorici. Takođe, 30. X u Bijelom Polju je održana tematska radionica na kojoj su predstavnici javnih institucija i civilnog sektora upoznati s predloženim programskim prioritetima budućeg Operativnog programa.

Prvi sastanak Zajedničkog odbora za praćenje je održan 29. XI u Peći, a 16. XII je objavljen i prvi poziv za projekte, nakon kojeg su organizovane informativne sesije i forumi za traženje partnera u Crnoj Gori (18. XII u Beranama, 20. XII u Podgorici, 22. I u Rožajama i 30. I u Baru).

Zaposlena su dva službenika koji će raditi u Zajedničkom tehničkom sekretarijatu u Peći i u Anteni u Beranama. U toku su finalne pripreme za otvaranje kancelarije Antene u Beranama.

– U okviru prekograničnog programa **Srbija – Crna Gora** održana su dva sastanka Radne grupe odgovorne za strateško planiranje i programiranje novog programa 2014 – 2020 (4. X u Beogradu i 31. X u Podgorici). Na trećem sastanku Radne grupe, koji je 20. XI održan u Beogradu, predstavljena je SWOT analiza programa 2014 – 2020. Tom prilikom, razmatrana je programska strategija, indikatori, terminologija, strateški projekti, konzistentnost s nacionalnim dokumentima, a dogovoreno je da prvi nacrt Operativnog programa bude pripremljen i dostavljen Operativnim strukturama do kraja novembra 2013.

Operativne strukture programa su, uz podršku Zajedničkog tehničkog sekretarijata, 4. XI u Bijelom Polju organizovale javne konsultacije povodom programiranja IPA II programa prekogranične saradnje Srbija - Crna Gora 2014 – 2020. Događajima su prisustvovali predstavnici lokalnih opština, nevladinih organizacija, obrazovnih institucija, regionalnih razvojnih agencija i drugih institucija iz Srbije i Crne Gore.

U izvještajnom periodu je održan šesti sastanak Zajedničkog odbora za praćenje, u Miločeru 25. XI, povodom revizije Operativnog dokumenta i pripreme dokumenata vezanih za objavu trećeg poziva za podnošenje predloga projekata.

IPA Jadranski prekogranični program

U okviru IPA Jadranskog prekograničnog programa, održan je sastanak Zajedničkog odbora za praćenje 15. i 16. X na Krfu, kojem su prisustvovali predstavnici Albanije, Bosne i Hercegovine, Grčke, Italije, Hrvatske, Slovenije, Crne Gore i Srbije, kao i predstavnici Evropske komisije i Zajedničkog tehničkog sekretarijata. Na sastanku su predstavljene odabrane projekti u okviru poziva za strateške projekte, ukupne vrijednosti 75.959.363 €, koji su predloženi za finansiranje. Crnogorski partneri učestvuju u 11 odabranih projekata, kojise odnose na sljedeće prioritete: ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja (3 projekta), prirodni i kulturni resursi i spriječavanje rizika (5 projekata) i dostupnost i mreže (3 projekta).

Izvještajni period su obilježile i nadgledne posjete projektima koji se finansiraju u Crnoj Gori u okviru prvog i drugog poziva za projekte. Cilj posjeta je upoznavanje sa stanjem projekata koji se sprovode, kao i rješavanje mogućih nedoumica korisnika i upoznavanje s obavezama izvještavanja. Najavljena je i posjeta predstavnika Zajedničkog tehničkog sekretarijata projektima čije je sprovođenje u toku.

Transnacionalni programi

Program Jugoistočna Evropa (SEE)

Sastanak Zajedničkog odbora za praćenje programa održan je 17. i 18. IX u Sibirju, na kojem su prisustvovali predstavnici zemalja učesnica programa, Upravljačkog tijela i Zajedničkog tehničkog sekretarijata.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je 28. i 29. XI u Tivtu organizovalo seminar na temu: „*Kapitalizacija u okviru transnacionlanog programa Jugoistočna Evropa*“, kojem su prisustvovali predstavnici crnogorskih institucija koje sprovode transnacionalne projekte u okviru programa Jugoistočna Evropa.

Mediteranski program (MED)

U izvještajnom periodu bio je otvoren poslednji, kapitalizacioni poziv za projekte u oblasti pomorske sigurnosti. Za partnere iz zemalja Ipe (Crna Gora, Albanija i Bosna i Hercegovina) na raspolaganju je ukupno 254.000 € za projekte s ciljem unapređenja koordinacije javnih organa i efikasnosti politika u oblasti pomorske sigurnosti. Tim povodom je 15. XI u Budvi organizovan info-dan za relevantne institucije iz Crne Gore, na kojem su objašnjena sva pravila poziva i način uključivanja crnogorskih partnera u projektne predloge i povezivanja sa institucijama iz drugih zemalja članica MED programa.

U Lisabonu je u periodu od 23. do 25. X održana Godišnja konferencija i sastanak Zajedničkog odbora za praćenje MED programa, na kojima su sumirani rezultati sprovedenih aktivnosti u okviru programa, promovisani najbolji transnacionalni projekti i dogovoreni dalji koraci u sprovođenju programa.

Sastanak Radnog tijela u okviru Mediteranskog programa koje je zaduženo za pripremu novog programa za period 2014 – 2020 održan je 12. XII u Marseju.

Priprema Ipe 2014 - 2020

U izvještajnom periodu su intenzivno pripremani novi bilateralni, trilateralni i transnacionalni programi u kojima će Crna Gora učestvovati kroz sredstva Ipe za period 2014 - 2020.

Crna Gora će učestvovati u: 4 bilateralna programa sa zemljama susjedima (Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Kosovom i Srbijom), 2 trilateralna programa (Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora i Italija – Albanija – Crna Gora) i 3 transnacionalna programa sa zemljama članicama EU (Dunavskom, Mediteranskom i Jadransko-jonskom programu).

Održavani su redovni sastanci Radnih grupa za pripremu bilateralnih i transnacionalnih programa, dok se prvi sastanci Radnih grupa za trilateralne programe očekuju u prvom kvartalu 2014. Za bilateralne programe, prvi nacrt Operativnih programa već je dostavljen EK, a finalni nacrti svih 9 programa treba da budu dostavljeni EK u maju 2014.

3.3. III komponenta Ipe – Regionalni razvoj i IV komponenta Ipe – Razvoj ljudskih resursa

Evropska komisija je usvojila Operativne programe za III i IV komponentu za period 2012-2013 i odobrila Strateški okvir usklađenosti tokom novembra 2012. Nastavljeno je praćenje pripreme projektne dokumentacije i identifikacionih formulara za opise operacija definisanih u operativnim programima, što je, pored decentralizacije sistema upravljanja za ove dvije komponente, uslov za operativno korištenje sredstava.

U oktobru 2013. počela je realizacija projekta „*Podrška Evropske unije crnogorskoj Operativnoj strukturi za Operativni program Razvoj ljudskih resursa*”. Ovaj projekat se realizuje iz rezervnih sredstava Ipe (PPF/SMF instrument), i njegova vrijednost je 250.000 €. Izabrani partner u realizaciji je Litvanija, a predviđeno vrijeme trajanja projekta je 6 mjeseci.

3.4. V komponenta Ipe – Ruralni razvoj

Shodno činjenici da će u okviru finansijske perspektive 2014-2020 doći do izmjena u pogledu akreditacije za V komponentu, donešena je odluka da se proces akreditacije odloži i da se sredstava opredijeljena za 2012. i 2013, u iznosu 10,5 miliona € , preusmjere iz V komponente u I komponentu Ipe.

Plan je da se, uz podršku Svjetske banke, omogući korištenje sredstava kroz mjere nalik Ipardu. Nakon saglasnosti Evropske komisije, tokom trećeg kvartala 2013, MPRR je započelo proceduru preusmjeravanja dostupnih sredstava. Preusmjerena sredstva će služiti kao podrška poljoprivrednim proizvođačima tokom 2014. i 2015, u cilju postepene i kontinuirane pripreme za predstojeći period Iparada (2014-2020).

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Nacionalnom programu u okviru komponente Ipe koja se odnosi na podršku tranziciji i izgradnji institucija za 2012. – dio 2 (Podrška Crnoj Gori u ispunjavanju IPARD zahtjeva) potpisan je 5. VII i njime je obuhvaćeno 3,2 miliona € koja su opredijeljena za 2012, dok se potpisivanje Finansijskog sporazuma za preostalih 7,3 miliona €, opredijeljenih za 2013, očekuje početkom 2014.

3.5. Aktivnosti na uvođenju decentralizovanog upravljanja

Nakon sprovedenih misija od strane revizora Evropske komisije, nacionalni organi su nastavili sa sprovođenjem aktivnosti usmjerenih na unapređenje uspostavljenog sistema finansijskog upravljanja i kontrole u pogledu pretpristupnih fondova Evropske unije.

Naredni korak je dostavljanje finalnih izvještaja i krajnja procjena revizora o obezbijeđenosti svih akreditacijskih kriterijuma od crnogorskih organa.

U slučaju V komponente Ipe, završen je tender o izboru nezavisne revizorske kuće koja će sprovesti procjenu uspostavljenog sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

3.6. Višekorisnički programi IPA

Projekte koji su podržani kroz Višekorisničku Ipu centralizovano priprema i sprovodi Evropska komisija, s ciljem promovisanja regionalne saradnje u skladu s prioritetima koji su definisani Višekorisničkim višegodišnjim indikativnim planskim dokumentom. Kroz višekorisničke programe Ipe 2007-2013, Evropska komisija sprovodi 125 regionalnih projekata ukupne vrijednosti 746.680.150 € za sve zemlje korisnice.

Evropska komisija je 11. XI usvojila izmjene Odluke o sprovođenju Višekorisničkog programa za 2013. Ovim izmjenama produžen je period za realizaciju projekta *Zapadnobalkanski investicijski okvir* i uvećan budžet Programa 2013 za 20,71 miliona €.

Evropska komisija je započela proces pripreme Višekorisničkog strategijskog dokumenta kojim će se definisati prioriteti podrške u periodu 2014-2020. MVPEI je koordiniralo dostavljanje komentara crnogorskih institucija na drugi nacrt dokumenta i uputilo ih Evropskoj komisiji 18. XII 2013. Takođe, Evropska komisija je započela proces pripreme Višekorisničkog programa za 2014.

3.7. Zapadnobalkanski investicijski okvir

U Tirani je 13. i 14. XI organizovana četvrta Regionalna radionica za predstavnike nacionalnih koordinatora za Ipu i međunarodnih finansijskih institucija (MFI) koje učestvuju u sprovođenju projekata Zapadnobalkanskog investicijskog okvira (ZIO). Cilj radionice bio je strateško definisanje buduće

politike ZIO i predstavljanje regionalnih projekata koje su države korisnice predložile za finansiranje u okviru ZIO.

Deveti sastanak Upravnog odbora ZIO je održan 4. XII u Londonu, u sjedištu Evropske banke za obnovu i razvoj. Na sastanku su razmatrane ključne razvojne politike na Zapadnom Balkanu – Strategija *Jugoistočna Evropa 2020*, ključni trendovi u ekonomskom okruženju i dalje smjernice za razvoj ovog okvira za investiranje.

Crnoj Gori su odobrena bespovratna sredstva za pripremu projektne dokumentacije u vrijednosti od 2,05 miliona € za sljedeće projekte: „*Glavni plan za razvoj gasovoda*”, bespovratna pomoć u iznosu od 550.000 €; „*Unapređenje pouzdanosti i sigurnosti pruge Bar – Vrbnica*”, bespovratna pomoć u iznosu od 1.000.000 €; „*Tehnička podrška izradi studije izvodljivosti i detaljnog dizajna prioritarnih zaobilaznica na crnogorskom primorju*” – bespovratna pomoć u iznosu od 500.000 €.

3.8. Programi EU

Nakon uplate godišnjeg učešća u Sedmom okvirnom programu za istraživanja i inovacije za 2013, u iznosu od 605.582 €, potpisan je Sporazum s Delegacijom EU u Crnoj Gori o refundaciji dijela finansijske kontribucije. Ovim Sporazumom obezbijeden je povrat sredstava Ministarstvu nauke u iznosu od 284.191 €. Takođe, Ministarstvo ekonomije je izvršilo uplatu u iznosu 93.262 € na ime godišnjeg učešća u „*Okvirnom programu za konkurentnost i inovacije (EIP/CIP)*“ za 2013, a potpisivanjem Sporazuma o refundaciji dijela finansijske kontribucije osiguran je povrat sredstava u iznosu od 50.000 €. Pomenuta sredstva su obezbijedena iz Instrumenta pretprijetne podrške (Ipa).

U okviru pripreme za učešće u Programima EU za period 2014-2020, Evropskoj komisiji su upućena pisma o namjeri učešća u novim programima: „*Kreativna Evropa*”, „*Fiskalis 2020*“, „*Horizont 2020*“ i „*Cosme*”.

4. KOMUNIKACIONA STRATEGIJA

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je redovno, posredstvom svoje i internetske stranice Vlade Crne Gore, kao i putem naloga na Tviteru i Fejsbuku, informisalo javnost o svim događajima iz procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Sva relevantna dokumenta i prezentacije blagovremeno se objavljuju i stalno su dostupni na sajtu MVPEI.

Tokom izvještajnog perioda MVPEI je pripremio letke o 33 pregovaračka poglavlja, u tiražu od 15 000 primjeraka. Ovi promotivni materijali su dostupni na interentskoj stranici i svim javnim skupovima koje MVPEI organizuje.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** i državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač za vođenje pregovora s EU **ambasador Aleksandar Andrija Pejović** dali su više izjava domaćim i stranim elektronskim i štampanim medijima (Dnevne novine, Pobjeda, ND Vijesti, RTCG, TV Vijesti, MINA, Tanjug, ANSA, ORF), a ambasador A. A. Pejović je dva puta učestvovao u emisiji *Euritmija* koju emituje TV Vijesti (23. X i 25. XII) i u emisiji *Izazov* na RTCG-u (18. XII).

Nastavljena je kvalitetna saradnja s predstavnicima civilnog društva i lokalnih samouprava. U izvještajnom periodu je održano više sastanaka i organizovano više informativno-promotivnih zajedničkih događaja s NVO Fors Montenegro koji su imali za cilj upoznavanje građana s procesom pristupanja Crne Gore EU.

Takođe, MVPEI je pripremio komentare na Nacrt strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014 – 2016, prateći predlog akcionog plana koji je 29. XI dostavilo Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Započet je rad na izradi nove komunikacione strategije za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pripremama Crne Gore za članstvo za period od 2014. do 2018. godine.

Realizovane aktivnosti:

- **15. X** – u Nikšiću je, u organizaciji MVPEI, Zajednice opština Crne Gore i Kabineta predsjednika Opštine Nikšić, organizovan okrugli sto na temu: „*Lokalna samouprava u procesu pregovora: poglavlja od značaja za sjeverne opštine Crne Gore*“.
- **16. X** - povodom predavljanja Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2013. godinu, MVPEI i Fondacija Konrad Adenauer su organizovali brifing s predstavnicima medija radi boljeg i svestranijeg informisanja javnosti o toku procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Tim povodom, s predstavnicima medija su razgovarali državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač **ambasador Aleksandar Andrija Pejović** i predstavnici pregovaračke grupe: pomoćnik ministra pravde i pregovarač za 23. i 24.

poglavlje **Svetlana Rajković**, sekretar Ministarstva održivog razvoja i turizma i pregovarač za 27. i 28. poglavlje **Daliborka Pejović**, pomoćnik ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja i pregovarač za 11, 12. i 13. poglavlje **Danijela Stolica** i sekretar Ministarstva ekonomije i pregovarač za 1, 8. i 30. poglavlje **Igor Noveljić**. Narednog dana organizovan je brifing s predstavnicima diplomatsko-konzularnih predstavništava u Crnoj Gori.

- **20 - 21. X** - Kancelarija nacionalnog koordinatora za Ipu (MVPEI), u saradnji s Instrumentom Evropske komisije za izgradnju institucija - Tajeks, organizovala je **Regionalnu konferenciju o Instrumentu prepristupne pomoći 2014-2020 u Budvi**. Skup je otvorio Nacionalni koordinator za Ipu **ambasador Aleksandar Andrija Pejović**, a učestvovali su predstavnici Evropske komisije, nacionalni koordinatori za Ipu i predstavnici institucija država regiona u čijoj nadležnosti je koordinacija Ipa fondova.
- **5. XI** – potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** učestvovao je na Građanskom satu o evroatlantskim integracijama, povodom godišnjice rada Info Centra o evroatlantskim integracijama NVO Centra za demokratsku tranziciju. Ministar **I. Lukšić** je govorio o perspektivi Crne Gore na putu evroatlantskih integracija, šansama i izazovima, komunikaciji sa građanima, kao i planovima za naredni period.
- **6. XI** - Kancelarija glavnog pregovarača (MVPEI), u saradnji s Programom za razvoj kapaciteta Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), organizovala je radionicu o pripremi Crne Gore za vođenje pregovora u 22. poglavlju - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata. Radionicu su otvorili glavni pregovarač i nacionalni koordinator za Ipu **ambasador Aleksandar Andrija Pejović**, šefica Sektora za demokratsko upravljanje u UNDP-u **Sanja Bojanić** i savjetnik UNDP-a za regionalni i ruralni razvoj EU **Jana Trošt**.
- **15. XI** - generalna direktorka za evropske poslove u MVPEI **Snežana Radović** učestvovala je na okruglom stolu *“Otvaranje pregovaračkog procesa u okviru poglavlja 23- pravosuđe i temeljna prava – da li smo spremni ili ne”* u organizaciji NVO Centar za razvoj nevladinih organizacija.
- **18. XI** - MVPEI je uputilo javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje predstavnika za člana radne grupe za izradu Komunikacione strategije za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pripremama Crne Gore za članstvo za period od 2014-2018. godine. Odluka o izboru kandidata je objavljena 29. XI.

- **22. XI** - potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** učestvovao je na u Kongresu evropskih pokreta i civilnog društva Jugoistočne Evrope 2013, pod nazivom: *“Jačanje civilnog društva u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima”* u Budvi. Na otvaranju događaja, koji su organizovali Međunarodni evropski pokret (EMI) i Evropski pokret u Crnoj Gori (EPUCG/EMIM), uz podršku Evropske komisije, Vlade Crne Gore i Opštine Budva, govorio je predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović**, a učestvovali su i predstavnici međunarodne nevladine mreže organizacija, brojne visoke zvanice vladinog i nevladinog sektora Crne Gore, država regiona i država članica Evropske unije, kao i predstavnici institucija EU, s ciljem promovisanja dijaloga civilnog društva i javnih institucija u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za ulazak u EU i pružanja doprinosa regionalnom razvoju nevladinog sektora.

- **25. XI** - državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador Aleksandar Andrija Pejović učestvovao je na panel diskusiji *„Dodatno podsticanje politike proširenja EU na Balkan, nakon članstva Hrvatske“* u Briselu. Panel je realizovan u formi političkog dijaloga, a organizovao ga je Centar za evropsku politiku, u saradnji s Evropskim fondom za Balkan i Centrom za jugoistočne evropske studije u Gracu.

- **28 – 29. XI** - potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić** učestvovao je na Konferenciji Ekonomija Crne Gore 2013 – *„Saradnjom do prosperiteta“*, koji je u organizaciji Privredne komore Crne Gore održan u Budvi. Tom prilikom ministar **I. Lukšić** je govorio u okviru panela *„Kako osnažiti postojeće veze zemalja Balkana“* na temu: *„Dalje integracije balkanskih zemalja (WB6)“*.

- **2. XII** – državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador **A. A. Pejović** učestvovao na okruglom stolu *“Finansijski aspekti pristupnih pregovora: EU, zemlje kandidati i ekonomska kriza”* koji je održan na Ekonomskom fakultetu u Podgorici.

- **9. XII** – MVPEI objavilo je Poziv na konsultacije zainteresovane javnosti povodom izrade Nacrta programa pristupanja Crne Gore EU 2014-2018. Konsultacije su trajale 11 dana, od 9- 19. decembra 2013.

- **13. XII** - U organizaciji MVPEI i Kabineta predsjednika opštine Bar, državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač ambasador **Aleksandar Andrija Pejović** je boravio u radnoj posjeti Baru. Tom prilikom je

organizovana posjeta projektima koje je Luka Bar realizovala iz sredstava Ipe; okrugli sto na temu: „*Lokalna samouprava u procesu pregovora: poglavlja od značaja za centralne i južne opštine Crne Gore; predstavljanje mogućnosti koje programi prekogranične saradnje pružaju opštinama*“ i posjeta Gimnaziji „*Niko Rolović*“ gdje je održano predavanje za srednjoškolce na temu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

- **19. XII** - Nacionalni koordinator za Ipu **ambasador Aleksandar Andrija Pejović** i generalni direktor za koordinaciju programa pomoći EU u MVPEI **Ivana Petričević**, učestvovali su na konferenciji povodom promocije Operativnog programa Razvoj ljudskih resursa 2012-2013 u Crnoj Gori, koju je organizovalo Ministarstvo rada i socijalnog staranja.
- **20. XII** – MVPEI i NVO Evropski pokret u Crnoj Gori organizovali su okrugli sto o programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014-2018, pod nazivom: „*Saradnjom do rezultata*“. Skup su otvorili potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija **dr Igor Lukšić**, državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač **ambasador Aleksandar Andrija Pejović** i predsjednik Evropskog pokreta u Crnoj Gori **Momčilo Radulović**, a učestvovali su članovi pregovaračke strukture i predstavnici civilnog društva.
- **25. XII** - Ministarstvo nauke i MVPEI, u saradnji sa Savjetom za naučno-istraživačku djelatnost i Think Tank projektom „*Montenegro Future Forum*“ obilježili su godišnjicu otvaranja i privremenog zatvaranja poglavlja 25. Nauka i istraživanje. U okviru obilježavanja godišnjice održan je okrugli sto na temu: „*Naučna zajednica Crne Gore na putu ka EU*“, i predstavljeni najznačajniji projekti crnogorske naučne zajednice u protekloj godini.

5. OBUKE SLUŽBENIKA MVPEI

U izvještajnom periodu realizovani su sljedeći programi obuka i usavršavanja koja su pohađali službenici MVPEI:

- 58. kurs za strane diplomate, 3. X do 11. XI, Indija;
- Kurs za mlade diplomate, 29. IX do 8. XI, Klingendal Institut, Holandija;
- Studijska posjeta MVP Belgije, 29. IX do 5. X, Brisel, Belgija (10 službenika angažovanih na poslovima evropskih integracija);
- Drugi seminar o energetske diplomatiji, 29. IX do 5. X, Sofija, Bugarska i
- Seminar „*Postkonfliktna rekonstrukcija i stabilizacija*“, 27. X do 2. XI, Bukurešt, Rumunija.

6. PROJEKTI PODRŠKE

6.1. Jačanje kapaciteta MVPEI – Program za razvoj kapaciteta Programa za razvoj Ujedinjenih nacija (CDP)

Posredstvom Programa za razvoj kapaciteta (CDP), u izvještajnom periodu je nastavljen radni angažman šest nacionalnih konsultanata u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija u: Generalnom direktoratu za evropske poslove, Generalnom direktoratu za koordinaciju programa pomoći EU i Službi za upravljanje ljudskim resursima.

Pružanje podrške radnim grupama za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji:

- Uz pomoć CDP-a, od 16. do 23. XI 2013. je organizovana studijska posjeta Republici Slovačkoj za predstavnike radnih grupa za pripremu pregovora o poglavljima 11 – Poljopriveda i ruralni razvoj i 12 – Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika. Osmočlana delegacija Crne Gore, predvođena pregovaračem za 11, 12. i 13. poglavlje **Danijelom Stolicom**, bila je u prilici da se sastane s bivšim glavnim pregovaračem Republike Slovačke, ministrom poljoprivrede i direktorima ključnih institucija i agencija na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou i razgovara o neposrednim iskustvima u toku pregovora o pristupanju, ali i o lekcijama naučenim tokom prvih godina članstva Republike Slovačke u Evropskoj uniji.
 - U okviru podrške radnoj grupi za pripremu pregovora o poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, 29. i 30. X 2013, u saradnji s Centrom izvrsnosti iz Zagreba, CDP je organizovao seminar na temu: „*Suzbijanje trgovine ljudima u postupku pristupanja EU - razmjena iskustava*“.
 - U cilju podrške radnoj grupi za pripremu pregovora o poglavlju 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata, CDP je, od 6. do 8. XI, organizovao seminar o pripremama za vođenje pregovora u ovoj oblasti.
- U saradnji s regionalnim projektom UNDP-a, CDP je angažovao tim međunarodnih eksperata sa zadatkom pripreme komparativne analize stvaranja i razvoja institucionalnog okvira za strukturne fondove EU, koja treba da posluži kao osnova za izradu akcionog plana za pripremu Crne Gore za otvaranje pregovora o ovom poglavlju.

Pružanje podrške realizaciji ostalim aktivnostima u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji:

- CDP je 17. i 18. X organizovao seminar za članove radnih grupa za pripremu Programa pristupanja Crne Gore EU za period 2014 – 2018, u pogledu procjene finansijskih troškova sprovođenja planiranih aktivnosti.
- Tokom izvještajnog perioda, agencija za istraživanje javnog mnjenja „*De facto*“ iz Podgorice, koju je u cilju izrade nove Komunikacione strategije Crne Gore za proces pristupanja Evropskoj uniji angažovao CDP, obavila je terensko istraživanje o percepcijama javnosti i komuniciranju procesa evropskih integracija i pripremila prvi nacrt izvještaja.
- U saradnji sa Generalnim direktoratom za koordinaciju programa pomoći EU, počela realizacija projekta posvećenog jačanju kapaciteta za programiranje i monitoring Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA II) u novoj finansijskoj perspektivi (2014-2020). CDP je angažovao četvero međunarodnih konsultanata u cilju pružanja podrške radu sektorskih radnih grupa u narednom periodu.

6.2. Instrument za tehničku podršku i razmjenu informacija – TAIEX

U okviru TAIEX podrške, u periodu na koji se odnosi Izvještaj realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta
Ekspertska misija	Životna sredina transport i energija	Ekspertska misija za implementaciju novog Zakona o elektronskim telekomunikacijama	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
P2P- ljudi ljudima	Ljudi Ljudima	Sindikati Zapadnog Balkana i EU integracije: socijalna politika i sistema socijalne zaštite.	Sindikati Zapadnog Balkana
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija na temu izrade zakona o anti-korupciji	Ministarstvo pravde
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija na temu međunarodne pravne saradnje u građanskim pitanjima	Ministarstvo pravde

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija na temu međunarodne saradnje u vezi pitanja Zakona o krivičnim pravima	Ministarstvo pravde
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija o imenovanju sudija i tužilaca	Ministarstvo pravde
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija o usklađivanju Zakona o stečaju i likvidaciji društava za osiguranje	Agencija za nadzor osiguranja
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija o harmonizaciji sestrinstva i akušerstva obrazovanje	Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo obrazovanja
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica na podizanju svijesti o standardizaciji	Direkcija za mala i srednja preduzeća; Institut za standardizaciju
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta za koordinaciju i upravljanje sopstvenih resursa EU	Ministarstvo finansija
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta o forenzičkim istragama i saradnja sa tužiocima	Vrhovno državno tužilaštvo
P2P- ljudi ljudima	Ljudi ljudima	Podsticanje uključivanja civilnog društva u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica o implementaciji kriterijuma EU o rodnoj ravnopravnosti	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za Više zemalja o ilegalnoj trgovini robom i falsifikovanju	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija o izradi Nacionalnog plana za usvajanje Aquis-a 2014-2018	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja o Bazel Standardima	Centralna Banka
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja o bjesnilu	Veterinarska uprava

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za programiranje TAIEX aktivnosti iz oblasti Veterine	Veterinarska Uprava
P2P- ljudi ljudima	Ljudi ljudima	FREJA Forum	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja o privrednom kriminalu	Uprava Policije i Ministarstvo unutrašnjih poslova
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja o planiranju aktivnosti iz oblasti poljoprivrede	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Studijska posjeta	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Studijska posjeta o implementaciji voća i povrća	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o upravljanju medicinskim otpadom	Ministarstvo zdravlja
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta i cilju upoznavanja s dobrom praksom upravljanja na lokalnom nivou	Ministarstvo unutrašnjih poslova
P2P- ljudi ljudima	Ljudi ljudima	Ljudska prava osoba sa invaliditetom u zapadnom Balkanu i Turskoj	N/A
P2P- ljudi ljudima	Ljudi ljudima	Suočavanje sa posljedicama rata u zemljama bivše Jugoslavije	N/A
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o nacionalnom izvještavanju	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	LAF Seminar o zapošljavanju	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Seminar za više zemalja o ruralnom razvoju	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Seminar za više zemalja o CEFTA-i	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	IPARD Seminar	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja o krijumčarenju oružja	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za harmonizaciju zakonodavstva pčelarstva	Ministarstvo poljoprivrede
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o vazдушnom saobraćaju - ključni element Jedinstvenog evropskog neba	Uprava za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta o načinim brzog nadzora plave granice	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica o EMU	Ministarstvo finansija i Ministarstvo ekonomije
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja o zaštiti geografskih oznaka i naznaka porijekla za poljoprivredne i prehrambene proizvode	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija o politici kvaliteta (oznake porijekla, geografske oznake i tradicionalni specijaliteti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija o najboljim praksama u vezi postupka za azil	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja o preventivnim mjerama unosa soli	Ministarstvo zdravlja
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Forum za tužioce o borbi protiv organizovanog kriminala	Državno tužilaštvo
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica o regionalnom nadziranju granice	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o otvaranju tržišta i harmonizaciji željeznice u Srbiji i zemljama u okruženju	Ministarstvo saobraćaja
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Regionalna radionica o TEMPEST	Ministarstvo unutrašnjih poslova

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica o Instrumentu za pretpristupnu pomoć 2014-2020	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za izradu politika kvaliteta	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za najbolju praksu u oblasti azila	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za iradu Nacionalnog Plana za usvajanje Acquis-a.	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za prevenciju, kontrola i iskorenjivanje spongiformne encefalopatije	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o upravljanju medicinskim otpadom	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta za uspostavljanje sistema ranog upozoravanja na psihoaktivne supstance	Ministarstvo unutrašnjih poslova
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija za akomodacioni klasifikacioni sistem, Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za saradnju u oblasti revizije, Institucije za reviziju Zapadnog Balkana i Turske	Državna revizorska institucija
Radionica/seminar (više korisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za običnu i afričku svinjsku gripu, kancelarije za veterinarstvo	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više korisnika za intelektualnu emigraciju, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više korisnika po pitanju institucije Ombudsman, Ombudsman	Ombudsman

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	LAF Seminar za antikorupciju i konflikt interesa	Direkcija za antikorupcijsku inicijativu

7. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA

Dato je mišljenje na **68 predloga zakona i podzakonskih akata** koji su prikazani u tabeli.

OKTOBAR		
1	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Kabineta ministara Ukrajine o saradnji u oblasti zaštite od prirodnih i drugih katastrofa	MUP
2	Predlog zakona o prevozu opasnih materija	MUP
3	Predlog zakona o otpisu kamate na poreske i carinske obaveze	MF
4	Predlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dobit pravnih lica	MF
5	Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije	ME
6	Predlog zakona o građevinskim proizvodima	MORT
7	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima	MORT
8	Predlog uredbe o vrsti, bližem sadržaju, načinu pripreme, donošenja i metodologiji izrade programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika	MUP
9	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o uslovima i kriterijumima objavljivanja liste poreskih dužnika	MF
10	Predlog uredbe o izmjeni i dopunama Uredbe o načinu povraćaja blokova i pristupu trećih lica upstream postrojenjima	ME
11	Predlog odluke o utvrđivanju broja radnih dozvola za strance za 2014. godinu	MRSS

NOVEMBAR		
12	Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o prekršajima	MP
13	Predlog zakona o dopuni Zakona o strancima	MUP
14	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima	MF
15	Predlog zakona o izmjeni Zakona o eksproprijaciji	MF
16	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg interesa i za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja	MF
17	Predlog zakona o izmjeni Zakona o javnim radio-difuznim servisima Crne Gore	MK
18	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika	ME
19	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju	MSP
20	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o saradnji u oblasti turizma	MORT
21	Predlog zakona o nacionalnim parkovima	MORT
22	Predlog zakona o potvrđivanju amandmana na Sporazum o zaštiti kitova i delfina (Cetacea) u Crnom moru, Sredozemnom moru i pripadajućoj zoni Atlantskog okeana	MORT
23	Predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti	MZ
24	Predlog zakona o potvrđivanju Evropske konvencije o pravnoj zaštiti usluga koje se temelje na uslovnom pristupu i usluga koje pružaju uslovni pristup	MIDT
25	Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju	MRSS
26	Predlog uredbe o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima	MUP
27	Predlog uredbe o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o specijalizaciji	ME
28	Predlog uredbe o grupnim izuzećima vertikalnih sporazuma od zabrane	ME

29	Predlog odluke o obrazovanju Interresorne komisije za članstvo Crne Gore u NATO	MO
30	Predlog odluke o visini i načinu plaćanja naknada za korišćenje podataka iz navigacijskih karata, publikacija i hidrografske baze	MORT
31	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o organizovanju javnih ustanova centara za socijalni rad	MRSS
32	Predlog odluke o osnivanju Javne ustanove Centar za socijalni rad za Prijestonicu Cetinje	MRSS
DECEMBAR		
33	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti svjedoka	MP
34	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama	MUP
35	Predlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka	MO
36	Predlog zakona o kinematografiji	MK
37	Predlog zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda	ME
38	Predlog zakona o nadzoru proizvoda na tržištu	ME
39	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata	MSP
40	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja	MPPR
41	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	MPPR
42	Predlog zakona o kooperativama	MPPR
43	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata	MORT
44	Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini	MORT
45	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu	MORT
46	Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja	MZ
47	Predlog zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola	MZLJMP
48	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiniku/ci ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori	MZLJMP
49	Predlog zakona o elektronskoj upravi	MIDT
50	Predlog zakona o zaštiti i zdravlju na radu	MRSS

51	Predlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o tarifi javnih izvršitelja	MP
52	Predlog uredbe o boji i oznakama vozila i plovila, naoružanju i posebnoj opremi koji se upotrebljavaju za vršenje policijskih poslova	MUP
53	Predlog uredbe o dopuni Uredbe o planiranju i uređenju prostora, izgradnji, rekonstrukciji i održavanju vojnih objekata u vojnom krugu	MO
54	Predlog uredbe o Carinskoj tarifi za 2014. godinu	MF
55	Predlog uredbe o organizaciji decentralizovanog upravljanja Instrumentom pretpristupne pomoći Evropske unije	MF
56	Predlog uredbe o načinu i postupku utvrđivanja iznosa prosječne ponderisane maloprodajne cijene cigareta	MF
57	Predlog uredbe o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o istraživanju i razvoju	ME
58	Predlog uredbe o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila	ME
59	Predlog uredbe o naknadi za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	ME
60	Predlog uredbe o dopuni Uredbe o postupku i kriterijumima za pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije	MORT
61	Predlog odluke o određivanju luka za međunarodni pomorski saobraćaj	MSP
62	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o organizovanju Javne ustanove za smještaj lica sa posebnim potrebama	MRSS
63	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Javne ustanove za smještaj odraslih-invalidnih i starih lica „Bijelo Polje“	MRSS
64	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o organizovanju Javne ustanove za smještaj djece i mladih bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama	MRSS
65	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o organizovanju Javne ustanove za odmor i rekreaciju djece	MRSS
66	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o	MRSS

	organizovanju Javne ustanove za smještaj odraslih–invalidnih i starih lica	
67	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o organizovanju Javne ustanove za smještaj djece i mladih	MRSS
68	Predlog pravilnika o načinu izdavanja i upotrebe poštanskih maraka	MIDT

Od ukupnog broja datih mišljenja u četvrtom kvartalu 2013, sljedeći akti sadrže sekundarne izvore prava EU:

1	Predlog zakona o prevozu opasnih materija	MUP
2	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama	MUP
3	Predlog zakona o dopuni Zakona o tajnosti podataka	MO
4	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima	MF
5	Predlog zakona o kinematografiji	MK
6	Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije	ME
7	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika	ME
8	Predlog zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda	ME
9	Predlog zakona o nadzoru proizvoda na tržištu	ME
10	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju	MSP
11	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata	MSP
12	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja	MPRR
13	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	MPRR
14	Predlog zakona o građevinskim proizvodima	MORT
15	Predlog zakona o nacionalnim parkovima	MORT
16	Predlog zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini	MORT
17	Predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti	MZ
18	Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja	MZ
19	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiniku/ci ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori	MZLJMP
20	Predlog zakona o elektronskoj upravi	MIDT

21	Predlog zakona o zaštiti i zdravlju na radu	MRSS
22	Predlog uredbe o Carinskoj tarifi za 2014. godinu	MF
23	Predlog uredbe o organizaciji decentralizovanog upravljanja Instrumentom pretpristupne pomoći Evropske unije	MF
24	Predlog uredbe o načinu i postupku utvrđivanja iznosa prosječne ponderisane maloprodajne cijene cigareta	MF
25	Predlog uredbe o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o specijalizaciji	ME
26	Predlog uredbe o grupnim izuzećima vertikalnih sporazuma od zabrane	ME
27	Predlog uredbe o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o istraživanju i razvoju	ME
28	Predlog uredbe o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila	ME

KORIŠĆENE SKRAĆENICE	
MF	Ministarstvo finansija
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MORT	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
MPRR	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
MVPEI	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
MRSS	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
MPS	Ministarstvo prosvjete i sporta
MZLJMP	Ministarstvo za manjinska prava
ME	Ministarstvo ekonomije
MZ	Ministarstvo zdravlja
MIDT	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
MP	Ministarstvo pravde i ljudskih prava
MN	Ministarstvo nauke
MO	Ministarstvo odbrane
MK	Ministarstvo kulture
MSP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EK	Evropska komisija
DEU	Delegacija Evropske unije
FORS	Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore
IPF	Instrument za podršku infrastrukturnim projektima
POSP	Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje
UNDP	Razvojni program Ujedinjenih nacija
IPARD	IPA Program za poljoprivredu i ruralni razvoj
OP	Operativni program